РІК XVI.

Ч. 10 (182)

ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW • A CHILDREN'S MAGAZINE

ЖОВТЕНЬ 1969



ЗАГАДКИ Й РОЗВАГИ

ВЕСЕЛІ ПИТАННЯ - ЗАГАДКИ

Відповідайте,
Де крапки, додайте!

1. Яка . оса стинає збіжжя або траву?
2. Які . гірки квасимо?
3. Який . . . мак повзе по землі?
4. Які . . рани мають роги?
5. Які . . річки родять овочі?
6. Які . . слони висять на вікнах?

ЧИ ВМІЄТЕ РАХУВАТИ?

Між числа 1 і 5 поставте такі аритметичні знаки, щоб у висліді дістати 100:

1 2 3 4 5 = 100

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

У віконця квадрата впишіть три слова складами так, щоб можна було їх читати поземо і доземо. Значення слів такі:

	1	2	3
1			
2			
3			

1. Має кожна крамниця.
2. З неї їмо.
3. Два місяці без науки в школі.

Загадка

Засвистала,
Заспівала,
Як сніданок
Їсти стала —
Їла сосну,
Їла дуба
І не поламала
Зуба.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК у „ВЕСЕЛЦІ" ЗА СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ ц. р.: ХТО ЦЕ? Ведмідь (або інший звір, що засипляє на зиму). **ШАРАДА:** Сли - мак. **НАЗВІТЬ ЦЮ ХАТИНУ!:** Акварій.

STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION (Act of October 23, 1962; Section 4369, Title 39, United States Code).

1. Date of filing: ________________ September 26, 1969
2. Title of Publication: __ VESELKA (THE RAINBOW)
3. Frequency of issue: ________ Monthly, except June to September Bi-Monthly.
4. Location of known office of publication: 81-83 Grand Street, Jersey City, Hudson County, New Jersey, 07302.
5. Location of headquarters or general business offices of the publishers (not printers): 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07302.
6. Names and addresses of Publisher, Editor, and Managing Editor: Publisher — The Ukrainian National Association, Inc., A Fraternal Benefit Society, 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J.; Editor — Anthony Dragan, 5 Bentley Ave., Jersey City, N.J.; Managing Editor — Anthony Dragan, 5 Bentley Ave., Jersey City, N.J. 07304.
7. Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given): ______________________ None.
8. Known bondholders, mortgagees, and other security holders owning or holding 1 percent or more of total amount of bonds, mortgages or other securities: __________ None.
9. Paragraphs 7 and 8 include, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, also the statements in the two paragraphs show the affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner. Names and addresses of individuals who are stockholders of a corporation which itself is a stockholder or holder of bonds, mortgages or other securities of the publishing corporation have been included in paragraphs 7 and 8 when the interests of such individuals are equivalent to 1 percent or more of the total amount of the stock or securities of the publishing corp.

10. This item must be completed for all publications except those which do not carry advertising other than the publisher's own and which are named in Sections 132.231, 132.232, 132.233, and Postal Manual (Sections 4355a, 4355b, and 4356 of Title 39, United States Code):	Average No. copies each issue during preceding 12 months	Single issue nearest to filing date
A. Total No. copies printed (Net Press Run) __	3,600	3,600
B. Paid circulation:		
1. Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales ______________	300	300
2. Mail subscription ______________________	2,500	2,500
C. Total paid circulation ____________________	2,800	2,800
D. Free distribution (including samples) by mail, carrier or other means __________	300	300
E. Total distribution (Sum of C and D) ______	3,100	3,100
F. Office use, left-overs, unaccounted, spoiled after printing ____________________________	500	500
G. Total (Sum of E & F—should equal net press run shown in A) __________________________	3,600	3,600

I certify that the statements made by me above are correct and complete. ANTHONY DRAGAN, Editor.

Ілюстрація на обкладинці:
Е. Козак — Лісова школа

Володимир МАЦЬКІВ

ПОДОРОЖ ДО МІСЯЦЯ

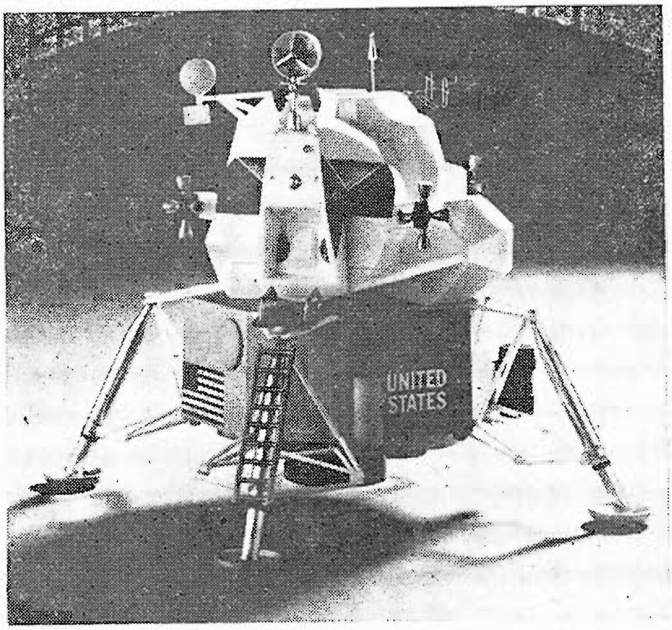
Приблизно 60 літ тому, коли я був у вашому віці, дорогі читачі „Веселки", всі школярі зачитувались у книжках французького письменника Жюля Верна. Він написав низку фантастичних повістей, і вони були такі цікаві, що їх перекладено всіма мовами культурних народів світу. Між цими творами Верна була теж повість під назвою „Подорож до Місяця".

Звичайно ж, то була вигадка, бо насправді про такі подорожі можна було тоді хіба лише думати-мріяти. То були часи, коли брати Райти будували першого літака. В 1903 р. він піднісся в повітря на кількадесят стіп і осів щасливо на землю.

Сьогодні подорож на Місяць — це вже не фантазія, а дійсність. Це сталося недавно. Мільйони людей при телевізійних апаратах слідкували за цією подорожжю. Американські астронавти, Ніл Армстронґ, Едвін Олдрін і Майкел Коллінс, вилетіли в середу 16 липня 1969 р. міжплянетним кораблем-ракетою „Аполло 11" у подорож. Прибувши по трьох днях в орбіту Місяця, два перші астронавти перейшли до так званої „модулі", окремої спеціяльної ракети, і в ній опустилися на Місяць. В неділю 20 липня вони вийшли з модулі і ходили по поверхні Місяця дві години: встановили американський прапор, розставили різні апарати і збирали уламки скель, щоб їх узяти з собою на Землю. То були перші люди, що з'явилися на Місяці. Опісля у верхній частині модулі повернулися до місячної ракети, в якій Коллінс очікував їх, літаючи довкола Місяця. 24 липня всі осіли щасливо на водах Тихого океану недалеко Гавайських островів. Звідси переїхали на американський континент.

Подорож до Місяця — це величезне досягнення людського розуму, людської науки. Ця подорож перевищила все, що дотепер людство осягнуло в царині техніки. Деякі газети пишуть, що це найвеличніший вчинок людини від часів Ісуса Христа. Інші кажуть, що щаслива подорож на іншу плянету — це початок нової ери в житті людства. Тому не диво, що про цю подорож так багато пишуть різні газети і люди так пильно її обговорюють.

8 років і 3 місяці тривала підготова до цієї незвичайної події. Першим американцем, що 20 лютого 1962 р. піднявся в ракеті в надземні простори, був Джан Ґленн. Опісля лети американських астронавтів довкола Землі повторювалися щораз частіше, їх було 16. Кожний лет додавав щось нове до попередніх осягів, і так поволі дійшло до того, що люди могли осісти на Місяці й ходити по його твердій кам'яній поверхні.



Модуля „Орел" (Іґел), що осіла на Місяці

Висадом людини на Місяць Америка залишила Совєтський Союз далеко позаду в змагу за першість у міжплянетних просторах. Совєти заледве спромоглися вислати на Місяць ракету „Луну" без залоги. Вона розбилася, осідаючи на його поверхні.

В листопаді цього року вибереться з Америки друга експедиція на Місяць. Дуже можливо, що люди спробують полетіти й на інші плянети нашої сонячної системи, наприклад, до Марса. Вже тепер до Марса летить американська ракета — без людей, але керована з Землі — і передає телевізійні знімки. Учені хочуть прослідити, чи на Марсі існує життя і чи можливо висадити там людину. Також плянують дослідити інші плянети і навіть дістатися поза обсяг сонячної системи у простори Чумацького Шляху. Так людина хоче пізнати, як постав світ і як створилося на ньому життя.

Українці не брали безпосередньої участи в цій незвичайній подорожі, але треба вам знати, що до її здійснення причинився немало і наш земляк. Ось в американських газетах „Вашінґтон Пост" і „Денвер Пост" появилися статті про те, що 40 ро-

(Закінчення на стор. 4-ій внизу)



(Уривок з повісти „Подорож на Місяць")

(Ілюстрація М. Бутовича)

Одна з найцікавіших повістей Жюля Верна — „Подорож на Місяць". У ній особливо помітно, які глибокі наукові знання мав письменник і як він ці знання вмів перетворити в своїй уяві у цікаві пригоди. Книга про подорож з Землі на Місяць видрукувана була вперше у Франції 1865 року. Та лише тепер, майже через сто років після її видрукування, люди здійснили мрію Жюля Верна.

Ми вже маємо ракети, що залітають далеко в надземні простори. Тепер ракета, випущена із земної поверхні, зможе підлетіти так високо, що притягання Землі вже не впливає на неї, і подорож у міжзоряний простір стала дійсністю. Американські астронавти причалили вже на поверхню Місяця, здійснивши плян трьох відважних героїв твору Жюля Верна.

Три мандрівники, герої повісти Жюля Верна, сіли у величезне стрільно, що його викинули із Землі особливою гарматою. Від раптового руху всі вони знепритомніли, але ніхто з них, окрім пса, що був з ними, не постраждав. Рух літака-стрільна відбувався згідно з передбаченнями учених, аж якийсь незнаний супутник Землі, пролітаючи поблизу стрільна, відхилив його з наміченого шляху, що пізніше спричинило поважні наслідки. Проте, літак посувався чимраз далі.

***

. . . Після того, як вони вилетіли, їхнє стрільно і всі речі, що були в ньому, ставали з кожним днем легшими, бо притягання Землі слабшало. А тому, що їхній шлях простелився між Землею і Місяцем, то повинно було бути на ньому місце, де притягання Землі й Місяця діють рівносильно, себто рівноважаться . . . У такому пункті кожна річ, що її не попихала б якась зовнішня сила, зависла б непорушно . . .

Одного дня Ніколь випадково випустив з рук склянку, і вона, замість упасти, зависла в повітрі . . . Три подорожні відчули, що вони — в країні чудес. Вони почували, що їхнім тілам бракує ваги. Коли вони підносили руки, то руки не опадали самі вниз. Голови хиталися на їхніх плечах. Їхні ноги не трималися підлоги стрільна. Вони були ніби п'яні, що втратили рівновагу . . .

Раптом Мішель підскочив, відірвався від підлоги й завис у повітрі. Два приятелі приєдналися до нього . . .

— Ми переходимо смугу безвладдя, — крикнув Мішель, — тож зробімо, як моряки, коли перепливають рівник!

ПОДОРОЖ ДО МІСЯЦЯ

(Закінчення із стор. 3-ої)

ків тому українець Юрій Кондратюк, народжений 1900 р. в Луцьку на Волині, написав книжку про те, як можна дістатися на Місяць. У ній автор писав, що то повинен бути корабель-ракета, яким треба долетіти в орбіту Місяця, а опісля пересісти на інший прилад, який має допомогти причалити на поверхні Місяця, а потім з нього вернутися до головної ракети. Все це виконали в З'єднаних Стейтах Америки, і подорож удалася. Юрій Кондратюк помер ще молодою людиною в 1942 році.

Пояснення-словничок: **Жюль Верн, Jules Verne (1828-1905), світової слави французький автор фантастичних повістей; вигадка — fiction; брати Wright — Orville (1871-1948) і Wilbur (1867-1912), американські винахідники в царині летунства; орбіта — крива лінія-дорога, якою літає плянета довкола сонця, а сателіт (менша плянета) довкола більшої плянети; ракета теж літає в орбітах Землі й Місяця; осяг — досягнення (achievement); поверхня — surface; сонячна система — це сонце з усіма плянетами, що кружляють довкола нього; здійснення — accomplishment, realization; причалити — приземлитися (to land, to touchdown); Чумацький Шлях — the Milky Way.**

Легкий поворот посунув його назад. Мішель узяв пляшку з вином і склянки, „поставив" їх у повітрі перед своїми друзями, і вони, випивши, тричі радісно гукнули „слава!"

Ракета кружляла навколо Місяця, і це була б неминуга смерть мандрівникам. Тож вони вирішили вирватися з кола притягання Місяця.

День минув без пригод. Надійшла північ, якщо вжити земної міри часу. Розпочинався день восьмого грудня. За годину куля має осягнути пункт, де тяжіння Землі й Місяця рівноважаться, себто місце безвладдя . . . Там усі речі втратять свою вагу, як це було кілька днів тому. Тепер це мусить повторитися, і саме тоді треба використати ракети . . . тоді й легкий поштовх може кинути стрільном, давши йому розмах в іншому напрямку.

— За п'ять хвилин перша година, — сказав Ніколь.

— Все готове, — відповів Мішель, підносячи приготовлений ґніт до полум'я газу.

— Почекай, — озвався Барбікен, тримаючи в руках хронометр.

У цій хвилині зникли всі ознаки тяжіння, — це відчули мандрівники найкраще на собі, — отож вони були вже близько невтрального пункту, а може й у ньому самому.

— Пора! — сказав Барбікен.

Мішель Ардан торкнувся запаленим ґнотом спеціяльного приладу, і відразу запалилися всі ракети. Ніякого гуку не було чути, бо назовні не було повітря. Але через вікно Барбікен побачив довгий вогненний слід, що негайно ж і згас.

Стрільно відчуло поштовх, — відчули це й три мандрівники у ньому. Вони переглянулися, наслухаючи. Здавалося, що серед глибокої тиші можна було почути, як билися їхні серця.

— Ми падаємо? — спитав Мішель Ардан.

— Ні, — відповів Ніколь, — бо дно стрільна не повертається до Місяця.

У цю ж мить Барбікен, відійшовши від вікна, обернувся до своїх друзів. Його обличчя було мертвотно бліде, чоло нахмурене, уста затиснені.

— Ми падаємо! — сказав він.

— А! — скрикнув Мішель і додав: — Чи на Місяць?

— Ні, на Землю.

Стрільно, дійсно, почало падати. Сила ракет і власний розмах виштовхнули його поза точку безвладдя.

Тепер стрільно мало впасти з страшенної височини на Землю, і ніякі прилади не могли його спинити. Стрільно мало впасти з такою швидкістю, з якою вилетіло з Колюмбіяди, себто 16.000 метрів на секунду.

— Ми згинемо! — опановано сказав Ніколь.

— Ну, що ж, — озвався Барбікен з майже релігійним зворушенням, — якщо згинемо, то залишиться вислід нашої подорожі. А нам Господь відкриє свою таємницю. У потойбічному житті не потребуватимемо ні машин, ні гармат. Ми зіллємося з вічною мудрістю.

— І напевно позагробовий світ винагородить нас за те жалюгідне світило, що зветься Місяцем.

Барбікен у глибокій покорі склав руки на грудях.

— Піддаймося Божій волі, — промовив він.

***

На океані, недалеко американських берегів, провадили поміри глибини . . . Була десята година вечора. Минав ще один день, — одинадцяте грудня. Була гарна ніч . . . Вітер стих. У повітрі запанувала повна тиша. Корабельний прапор не ворушився . . . З появою Місяця очі старшин спинилися на ньому. Без сумніву, очі всіх людей з цілої півкулі Землі були звернені у цей бік. Хоч і в найліпші морські далековиди не можна було б побачити стрільна, що кружляло довкола Місяця, мільйони очей дивились туди . . .

— Вони вже прилетіли, — сказав молодий моряк, — і роблять те, що кожний мандрівник у незнаній країні: прогулюються по Місяцю . . .

Корабель мав уже рушати, і ляйтенант Бронсфілд подався до своєї каюти, як несподівано почувся дивний свист. Ляйтенант і його товариші спочатку подумали, що це — свист пари, але, підвівши голови, переконалися, що свист походить із верхніх шарів атмосфери.

Не встигли вони вимовити й слова, як свист раптом посилився і перед їхніми очима з'явився величезний болід, розжарений тертям об повітря. Здавалося, що він падає якраз на корабель. Справді, за хвилину величезний болід упав у воду лише за кілька кроків від корабля. Мало бракувало, щоб корабель не пірнув на дно тих глибин, що їх він вимірював.

Відразу вибіг напіводягнений капітан Блумсбері й запитав:

— Що сталося, панове, що сталося?

Молодий моряк, не чекаючи на інших, відповів:

— Капітане, вони вернулися!

Болід — метеорит, так звана „падаюча зірка", що з'являється на короткий або довший час на небі, а потім гасне.

Володимир МАЦЬКІВ

ХОМ'ЯКОВА КОМОРА

Богданко хотів якраз братися до домашніх задач, щоб завтра мати вільну неділю, коли до нього прийшов товариш Ромко.

— Знаєш, — сказав, — на полі Славкових батьків знайшли нору хом'яка, і ми хочемо сьогодні її розкопати. Про хом'яків розказують багато цікавого. Хоч хом'як шкідник на наших полях, на своєму господарстві, кажуть, він добрий господар. Його нора — це справжня комора, де заготовлено різне збіжжя на зиму. Хом'як складає все окремо — пшеницю, жито, ячмінь, овес. Ми хочемо переконатись, чи так воно справді. Кривди хом'якові не зробимо, бо він покинув свою нору й перейшов жити в інше місце.

— Мушу тобі ще сказати, — додав Ромко, — що ми запросили Юрка, щоб керував розкопами. Він ходить до 5-ої кляси гімназії, вивчав науку природи й добре знає, як братись до таких дослідів.

Ромкова розповідь дуже зацікавила Богданка, і він попросив у мами дозволу піти з хлопцями в поле.

— Візьми з собою лопату, — сказав Ромко, — щоб було чим копати. Хом'якова нора може бути довга й глибока.

За півгодини хлопці стояли вже на полі коло хом'якової нори. Вона була на схилі невисокого горбка. Перед нею була купа землі, завбільшки у двоє тачок.

Хлопці стали коло нори й чекали, що зробить Юрко.

Він узяв тонкий прут ліщини й посунув його в нору так далеко, як лише було можливо. Хотів дізнатись, у якому напрямі йде нора, бо її при необережному копанні можна було засипати.

Хлопці почали копати, а землю відкидали на обидві сторони. Викопавши та прочистивши яму, зупинились і ждали, що скаже Юрко. Він знов оглянув отвір нори і всунув у неї прута. Виявилося, що нора вела вже трохи в інший бік.

— Уважайте, не зломіть ногами цього прута! Він показує, де нора, — наказував Юрко.

Хлопці взялись до роботи. Довелося копати більшу й глибшу яму. Два копали, а третій відпочивав. Коли відпочив, змінював того, хто більше змучився. За кілька хвилин яма була викопана, і Юрко знов почав досліджувати, в якому напрямі веде нора.

Хоч надворі була осінь і віяв прохолодний вітер, хлопці впріли при роботі. Вони поспішали, щоб докопатись до лігва цього цікавого звірка українських полів.

По годині наполегливої праці нарешті докопалися до кінця нори, де було лігво хом'яка.

Воно було вистелене вогкою соломою. Побіч леговища була комора. Тут було трохи зерна, але воно було вимішане з землею та корінцями і ніяк не виглядало, що його зберігає добрий, дбайливий господар.

Поруч лежала купка картоплі. Картоплини були погризені на куски й теж змішані з землею. Можливо, що ця земля сипалась із стелі нори, головно тоді, як ішов дощ.

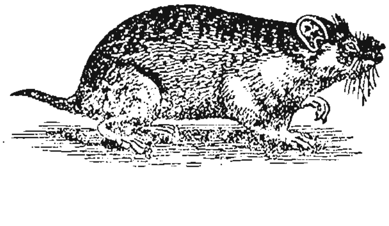
Наприкінці Юрко виміряв нору. Вона була завдовжки приблизно три метри й опускалась похило вниз. Це не було добре, бо під час дощу вода могла легко дійти аж до лігва.

Хлопці переконались, що хом'як не завжди такий добрий господар, як про нього говорять.

— Часом, — говорив Юрко, — хом'яка можна стрінути в кінцях картоплі, що її люди переховують взимі на полі. Дібравшись до такого кінця, хом'як завдає людям багато шкоди. Маючи великий запас, він не з'їдає всієї картоплини, але надгризає одну й береться до другої, третьої і так далі. За одну зиму може знищити кілька центнерів картоплі. Тому не дивно, що люди хом'яка не люблять. Він має й інших ворогів — собак, шулік, а вночі полюють на нього пугачі й сови.

Вже вечоріло, коли хлопці вернулися додому. Були вдоволені, що побачили хом'якову нору і збагатили своє знання природи.

Пояснення-словничок: **х о м ' я к — польове норове звірятко (hamster); к о м о р а — тут: приміщення, де зберігається збіжжя (granary); ш к і д н и к (у сільськім господарстві) — vermin; п р и п а с и — тут: provisions, victuals; г і м н а з і я — назва середньої школи, відповідає 5-8 клясам початкової школи і 4 клясам high-school в Америці; с х и л — узбіччя (slope); л і щ и н а — hazel, невисоке дерево, що родить „ліскові" горіхи; п р у т — twig, rod; л і г в о — lair, den; ш у л і к а — kite; с о в а — owl; п у г а ч — horn-owl; м е т р — міра довжини, трохи довший від ярда; к о п е ц ь — насип із землі, яким на полі вкривають на зиму картоплю, буряки тощо; ц е н т н е р — міра ваги, 100 фунтів у Британії, понад 200 фунтів амер. в деяких країнах Европи і в Україні.**



СХОВИЩЕ ДЛЯ ЗВІРЯТОК

Що не кажіть, а курінь був таки добре збудований: високий, міцний, з галуззя й кори зрубаного дерева. Над входом була застромлена ніби голова з рогами. Такого рогатого кореня знайшов у лісі братчик Славко, командант новацької „Лісової Школи".

Вакації кінчалися. Цілий місяць на лісовій галяві було гамірно, весело, а коли йшов дощ, вся новацька громадка сиділа в курені. Було тут затишно й сухо. І ось — день від'їзду. Перед куренем горів останній прощальний вогник. А що робити з куренем?

— Ми ж тут більше не будемо! Розвалім! — сказав Ігор.

Але інші на це не погодилися.

— Ми тут не будемо, але курінь може ще комусь придатися, — заявив Славко.

— Так, придасться! — потвердив переконливо Богдан. — Взимі прийдуть до нього вивірки, зайчики. А в різдвяний Свят-Сечір прийдуть всі-всі звірі й стануть говорити людською мовою.

Тут Орест перебив Богданову мову:

— Ти завжди любиш казки. Може видумаєш ще, що прийде Зимова Княгиня, і ангели приберуть звірам різдвяну ялинку . . .

Богдан не здавався:

— А чому б не мала прийти Зимова Княгиня та ангелики? Гарно було б! Збіглись би зайчики, їжачки, борсуки, стали б танцювати . . .

— Зайчики може прийдуть, а їжаки й борсуки сплять узимі. Хібащо будильника наставиш...

— Не турбуйсь, Зимова Княгиня побудить усіх звірів.

— Ех, і вигадуєш, Богдане! — махнув рукою Орест. Він не любив казок.

Братчик Славко закінчив спір.

— Так, курінь лишиться. В зимову сніговію може сховатися в ньому заєць чи інший звір. І ми попросимо пана лісничого, щоб приніс сюди сіна й конюшини для звірят.

І курінь лишився. Залишилася й над входом „оленяча голова'. Вогник погас . . .

Хлоп'яча громадка ще раз кинула прощальний погляд на ліс і те місце, де так дружньо й мило проминув місяць вакацій.

Маленька пташечка сіла на голові оленя і заспівала, прощаючись з хлопчиками:

— Час, час, час — до школи час!

Б. Даниловиг

Пояснення-словничок: **с х о в и щ е — тут: shelter; к у р і н ь — тут: hut hovel; к о р і н ь — root; б о р с у к — badger; к о н ю ш и н а — clover.**

ЩО ЧИТАТИ?

УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ ДЛЯ ДІТЕЙ У ЧУЖОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДАХ



Українські народні казки перекладені різними чужими мовами й їх читають діти багатьох народів. Тепер у Франції вийшла збірка українських народних казок французькою мовою. Ось тут заголовна сторінка французького видання українських казок. Французькі діти читають їх залюбки. Поширені найбільше у Франції оповідання для дітей Марка Вовчка „Сестричка", „Мандрівка по кризі", „Прудкий олень", „Маруся", „Ховзька стежка", яка друкувалась у „Веселці". Писання Марка Вовчка перекладені також німецькою, англійською, чеською, італійською й сербською мовами.

Збірка українських народних казок у перекладі М. Галун-Блок появилася англійською мовою з ілюстраціями Якова Гніздовського.



А ось тут бачите обкладинку до оповідання Андрія Чайковського „За сестрою", яке появилося в перекладі німецькою мовою під наголовком „Верхи в Татарщину". Отак і німецькі діти з цікавістю читають про українського хлопця, який вибрався у Крим, щоб відшукати свою сестру, що її татари захопили в ясир.

ВЕСЕЛОЧКА
СТОРІНКА ДЛЯ МАЛЯТ

ЛЯЛЯ Й НАТАЛЯ

(Ілюстрація Ю. Козака)



Має гарні коралі,
І Наталина ляля
Має лялю Наталя,
Має стьожку в волоссі
І кирпатенький носик.

К. Перелісна

ЧОГО ВІН НЕ ЛЮБИТЬ?

Андрійко був у літньому таборі й кожну страву зустрічав вигуком:

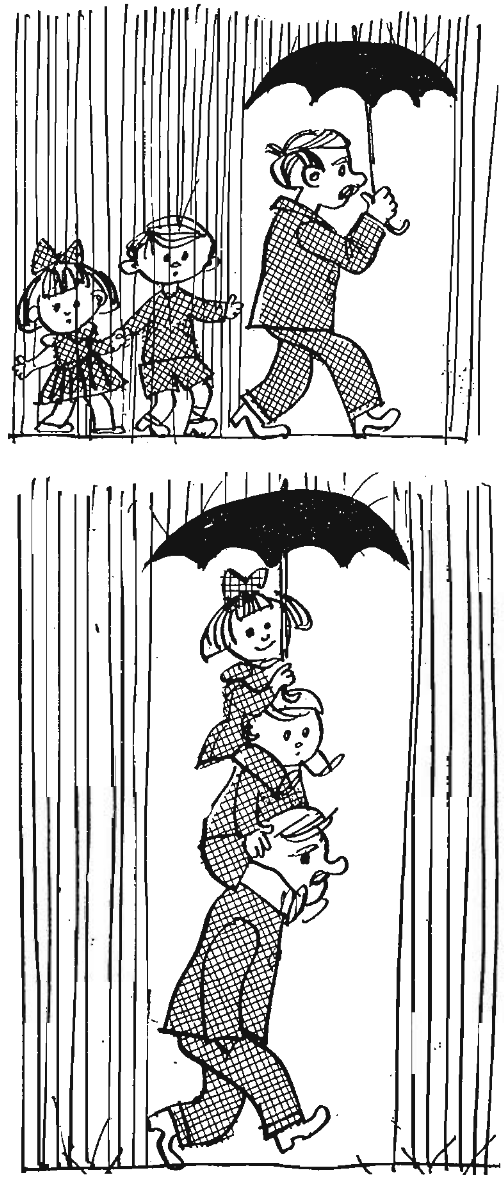
— О, це я люблю!

Виховник слухав, слухав, врешті запитав:

— А скажи мені, Андрійку, чого ти не любиш?

— Не люблю порожньої тарілки! — вигукнув знову весело Андрійко.

ДОБРИЙ БАТЬКО



Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ*

ГОЦА ДРАЛА



Вийшла Гоца на галяву.
„Заведім собі забаву!”

Згомоніло по діброві:
„А яку? Ми вже готові!”

Яць, до скоків все охочий,
Радить: „Хто найдалі скочить!”



Перший скочив горобець,
Та в стрибках він не мистець.

Другою стрибала жаба —
Та стрибнула лиш до граба.

Третій коник польовий
Аж до бука стриб якстій.



Заєць, до стрибків охочий,
Три колоди перескочив.

Ґордо тупнув Яць ногою:
„Не зрівнятись вам зі мною!”

Наостанці ґном прибіг,
Подивився Яць — і в сміх!



Ґномик почепив до шапки
Парашутика з кульбабки.

Раптом вітер як дмухнув,
Ґном підскочив і стрибнув.

Аж за річку гладко скочив . . .
„Ґном — перщун!” — сказала Гоца.



Лібретто: Леонід ПОЛТАВА | Музика: Василь ОВЧАРЕНКО | Ілюстрації: Юрій КОЗАК

ЛІСОВА ЦАРІВНА

(Різдвяна казка-оперета для юного глядача)

ВСТУП



3-тя ДІЯ

(Ріг хати на засніженому узліссі — як і в 1-ій дії; пізній вечір, сяє Зірка)

Ява 1

ВАСИЛИНКА (на порозі хати):

Ані брата, ні матусі,
Ні Сірка не чути . . .
Вже так пізно — я боюся . . .
Як же мені бути?

Наварила й напекла я,
Бу́де і для тата, —
Та без них мені немає,
Ой, немає свята!

ДРУГА ПІСНЯ ВАСИЛИНКИ

(співає, ставши на коліна, лицем до зірки):

Зірка в небі голубому . . .
Про́шу, Божий Сину,
Поверни усіх додому,
Всіх на Україну!

Поверни матусю й тата
Всім, хто їх чекає,
Поверни сестри́чці брата,
Що в снігах блукає!

Оздоро́в усіх на світі,
Любий Божий Сину, —
Дай нам волю, щастя й долю,
Вільну Україну!

Ява 2

(Входять Мати і Батько, який трохи накульгує)

МАТИ:

Люба дитинко! . .

БАТЬКО:

Василинко! . .

ВАСИЛИНКА:

О, мама й тато! —
Це справжнє свято!

(Обіймаються й цілуються)

БАТЬКО:

А де ж твій братчик?

ДРУГА ПІСЕНЬКА ВАСИЛИНКИ: „ЗІРКА В НЕБІ ГОЛУБОМУ . . .”



ВАСИЛИНКА:
Він по ялинку в ліс пішов! . .

БАТЬКО:
Що?!.

ВАСИЛИНКА:
Не турбуйся, милий тату —
Сірко побіг його шукати.

МАТИ:
І певно десь уже знайшов!
Повéрнуться! . . Ходім у хату,
Ще треба дещо для стола, —
Дитятко Боже зустрічати.

ВАСИЛИНКА:
Та я вже . . . дещо . . . напекла!
А ти уже здоровий, тату?

БАТЬКО:
Здоров, щоб ти лишé булá!
Я припадáю ще на ногу . . .

ВАСИЛИНКА:
Я здоровенька, слава Богу!

МАТИ:
Ходімо ж, хата нас чека —
Спечем пиріг для Василька!

ПІСНЯ ВАСИЛЬКА И ПЕСИКА: „МИ ІДЕМ . . ." — ПРО ЯЛИНКУ



Ява 3

(Усі йдуть у хату. Здалеку гути пісню)

ПІСНЯ ВАСИЛЬКА і ПЕСИКА:

(Дуетик)

Ми ідем, ми ідем,
Ми ялинку несем,
Хай на свята в Україні —
Кожний має по ялині!

Ми ідем, ми ідем,
Ми ялинку несем,
Будем спільно прибирати —
Сина Божого вітати!

Ява 4

ВАСИЛЬКО і ПЕСИК (входять з ялинкою, співаючи):

Ми ідем, ми ідем,
Ми ялинку несем,
Хай на свята в Україні
Кожний має по ялині!

(Поставили ялину серед двору, Василько заглянув у вікно)

ВАСИЛЬКО:

Песику, уже всі в хаті:
І сестра, і мама й тато! . .
Тихо будьмо, хай не чують —
Несподіванку влаштуєм!

(Обидва погинають прибирати ялинку срібними сніговими зірочками і шишками)

Ява 5

(Влітає Птах-дятель, приносить барвисті пера, ланцюжки тощо — разом прибирають ялинку)

Ява 6

(З'являється Вивірка — те ж саме)

Ява 7

(Вбігає Зайчик — те ж саме)

Ява 8

(З'являються в танці — немов пливуть — Сніжинки, з золотими й срібними ланцюжками)

СНІЖИНКИ (плачуть):

Пробачте нам,
Пробачте нам,
Пробачте! . .

ВАСИЛЬКО:

Ну, гаразд, гаразд —
Не плачте . . .

СНІЖИНКИ:

Тут є свідки — звірі й люди:
Ми нечемними не бу́дем!
Більш нечемними не бу́дем!

(Усі гуртом прикрашують ялинку)

ВАСИЛЬКО:

Спасибі, дру́зі, вам усім,
Що звеселили рідний дім!
Нехай же кожен заспіва,
Як і годиться в ніч Різдва —
Колядку!

(Усі гуртом співають народню колядку: 1-ий куплет „Во Вифлеємі сталась новина" . . .)

Ява 9

(Василинка, Мати і Батько вийшли з хати, почувши колядку. В

КОЛОМИИКИ



цю мить Ялинка засяла барвистими вогнями!)

УСІ УТРЬОХ:
О, Боже, Боже — справжнє
[чудо! . .

БАТЬКО:
В Різдвяну ніч і звірі, й люди,
Це все — одно, це все — любов,
Бо в цю ніч Той до нас
[прийшов,
Хто научав усіх любити
І чесно в світі жити!

ВАСИЛЬКО:
Ця несподіванка — для вас!

БАТЬКО:
Вітаєм всіх у добрий час!

ПЕСИК СІРКО:
Я в лісі Василька шукав . . .

ЗАЙЧИК:
А я — ялинку цю пиляв . . .

ПТАХ:
І я! . .

ВИВІРКА:
І я! . .

СНІЖИНКИ:
А ми прийшли
І слово чести тут далй,
Що будем чемними завждй
І не чинитимем біди!

(Усі — крім Батька і Матері — танцюють коломийки, або інший танок, довкола ялинки. Потім всі стали півколом біля ялинки, співають)

ПІСНЯ „ЯЛИНОЧКА":
Ялиночко, ялиночко —
Царівно лісова́,
Ти стала нам, ялиночко,
Окра́сою Різдва!

З'єднала ти, ялиночко,
Усіх в одну сім'ю:
І зайчика, і вивірку,
І пташку лісову!

Тобою ми втішаємось,
Красунею борів, —
І Бога прославляємо,
Що нас усіх створив!

Ялиночко, ялиночко, —
Царівно лісова,
Ти стала нам, ялиночко,
Окрасою Різдва!

Ява 10

(Батько іде в хату, коли вже майже закінчується пісня, в кінці пісні — виходить із хати, виносить великий кошик з подарунками для Сніжинок, Птаха, Сірка, звірів: шоколядки, моркву, горіхи тощо)

Ява 11

(Знову всі на сцені)

ПІСНЯ ПРО ЯЛИНОЧКУ





ВАСИЛИНКА:
Бра́те, дякую за втіху!
Всім подяка щира вам!

МАТИ:
А тепер — готуйте міхи:
Подарунки в честь Різдва
Всі дістанете! . .

(Під спів „Ялиночко" — всі по черзі підходять до Батька і одержують різні подарунки; Песик — ковбасу)

ВАСИЛЬКО:
Вже давно над нами
Зіронька засяла!
Заспіваймо ж, дру́зі,
„Нова радість стала"!

БАТЬКО:
Хай сла́вить Дитятко
І звір, і люди́на, —
Хай співає з нами
Уся Україна!

ВАСИЛЬКО:
Хай співає з нами й заля —
„Нова радість стала"!

З а с л о н а

КІНЕЦЬ*

Коляду „Нова радість стала..." співають виконавці й глядачі.

*** Комплект нот до оперети, 32 сторінки, коштує 15 дол. Зацікавленим писати на адресу „Веселки".**

Всі права застережені за авторами оперети.

ДІТИ! ЧИ ВИ ВЖЕ ВІДНОВИЛИ ПЕРЕДПЛАТУ? ЯКЩО НІ — ЗРОБІТЬ ЦЕ НЕГАЙНО!

З ДИТЯЧОГО ЖИТТЯ

НОВІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ „ВЕСЕЛКИ" З МОНТРЕАЛЮ



На світлині бачите дітей, учнів другої кляси Рідної Школи при парафії Успення Божої Матері в Монтреалі (Канада). П'ятеро з цих дітей стали новими передплатниками „Веселки". Це — Андрій Глуховецький, Іван Мазепа, Роман Мурій, Сільвія Пристунна, Роксоляна Савка. Вони передплатили „Веселку", заохочені своєю вчителькою п-ні Софією Мацук. Бачите її в другому ряді направо.

Крім передплат, учні другої кляси прислали шість долярів на пресовий фонд „Веселки" і написали два листи.

Перший лист написала Роксоляна С а в к а: „Веселко"! Я дуже люблю Тебе читати і оглядати Твої образки. Хочу, щоб Ти завжди до мене приходила.

А ось лист Нестора Л е в и ц ь к о г о: Дорога „Веселко"! Ти приходиш до мене вже давно. Я маю річники журналу, переплетені в кілька грубих томів. Я дуже люблю їх читати й оглядати. Особливо мені подобаються казки „Скарби водяника", „Чарівне яєчко" й „Пустоцвіт". Мама читає мені багато з „Веселки". Я хочу, щоб у журналі й надалі друкувалися такі гарні казки. Дякую всім, хто пише ці казки й малює до них образки. Вітаю Тебе!

Від Р е д а к ц і ї: Дякуємо за пам'ять, за передплати й даток на пресовий фонд та за гарні листи. Зокрема дякуємо учительці п-ні Софії Мацук, що заохочує своїх учнів читати й передплачувати „Веселку" й писати листи до свого журналу. „Веселка" й надалі друкуватиме гарні казки та інші цікаві матеріяли, а наші малярі прикрашуватимуть їх гарними ілюстраціями. Співробітники „Веселки" радіють кожним листом читачів „Веселки", в якому діти оцінюють їх труд. Бажаємо Вам успіхів у навчанні!

Сценарій і текст: ***Р. ЗАВАДОВИЧ***
Scenario and story: ***R. ZAVADOVYCH***

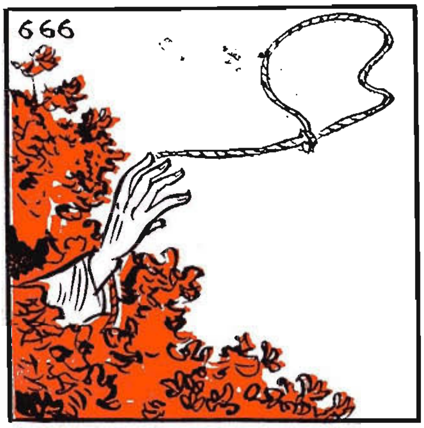
Ілюстрації: ***П. ХОЛОДНИЙ***
Illustrations: ***P. CHOLODNY***

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК
ІСТОРИЧНА КАЗКА

UKRAINIAN TALE
BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ LXIV: ЗМОВНИКИ

CHAPTER LXIV: THE CONSPIRATORS



Коли Данчик вертався до палати, чиясь рука вистромилася з-між кущів.

As Danchyk was returning to the palace, an arm appeared for a moment from behind the bushes.



Свиснув аркан, і петля стиснула Данчика за шию.

A piercing swish of the rope and the noose tightened around Danchyk's neck.



Над Данчиком схилилися дві темні постаті, і широка долоня заткала йому уста.

Two dark figures bent over Danchyk and the palm of a big hand weighted heavily on his mouth.



Коли незнайомі потягли Данчика в кущі, з-за дерева вихилилася тонка постать Селіма.

As Danchyk was dragged into the bushes, the slim figure of Selim appeared from behind a tree.



Данчик опритомнів у кутку мрячного льоху на в'язці сухої трави.

When Danchyk regained consciousness he found himself lying on the grass-covered floor of a dark dungeon.



— Чого приїхали посли Хмельницького до хана? — запитав пошепки один викрадач.

"Why did Khmelnytsky's emissaries come to see the khan?" asked one of the conspirators in a whispering voice.

(Продовження буде)
(To be continued)